

Primorski List

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Izhaja vsaki četrtek ob 5. pop. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Cena za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krome. Za manj premožne 4 krome za celo leto.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
IVAN BAJT.
Tisk. Narodna tiskarna v Gorici.

Naročnino in oznanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nonski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corna) št. 14 po 10 vin.
Rokopiso sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Njegovo Veličanstvo cesar Franc Jožef I. na Goriškem.

Prihod na goriško mejo dne 29. sept.

Točno ob 7. uri in pol zjutraj došlo na divaško postajo Nj. Velič. presvetli cesar Franc Jožef I. Postaja je bila vsa v zastavah, prepletena se zelenjem.

Nj. Veličanstvo so pričakovali: Ekselencen namestnik Goëss, okr. glavar dr. Laharnar in drugo uradništvo. Zbralo se je veliko ljudstva iz Divače in bližnje okolice. Zastopane so bile štiri občine: Naklo, Povir, Lokev in Rodik, kakor tudi duhovščina iz teh občin.

Najganljiveji pa je bil pogled na šolsko mladino, nad 600 otrok, katere je učiteljstvo pripeljalo iz Divače in bližnjih krajev. Otroci so bili razpostavljeni v dve dolgi vrsti, na levo dečki, na desno deklice. Vsaki otrok je imel v roki zastavico. V prvi vrsti so isti držali narodne in deželne, v drugi vrsti pa cesarske. Ko se je bližal vlak, so na dano znamenje mahaje pozdravljali in ob jednem klicali iz nedolžnih grl čvrsti „Živio“, ki se je daleč razlegal ob kraške pečine. Ko je cesar izstopil in se mu je namestnik predstavil, poklonil mu je belo oblečena učenka, hčerka učiteljeva, Vida Bano, krasen šopek z nagovorom: „Veličanstvo, sprejmite znak naše ljubezni!“ Nj. Veličanstvo je vsprejelo lastno orožje in ta dar, z besedami: „Zahvaljujem se“. Cesar je najprvo nagovoril g. učitelja Ivana Bano rekoč: „Vi ste tu učitelj?“ „Da, Veličanstvo!“ „So ti otroci vsi pod Vašim vodstvom?“ „Ne Veličanstvo, otroci so od več šol iz okraja.“ „Lepo, lepo“.

Na to je namestnik predstavil uradništvo, duhovščino in župane, katere je cesar milostno ogovoril.

Ko je vstopil v vlak, zavihrale so zopet zastavice in krepki „Živio“ se je razlegal po sinjem Krasu.

V vozu je pa Nj. Veličanstvo z veseljem in radostnim licem odzdravljalo, dokler se ni zgubil vlak vzradošeni mladini in odraslim izpred oči.

Na Nabrežino je presvetli cesar došel ob 8. uri 5 minut. Nepričakovano je izstopil, govoril par besedi pred navzočo duhovščino in se pohvalno izrazil o došli šolski mladini, ki je zapela cesarsko pesem. Tudi v Tržiču je cesar izstopil. Na vseh postajah ga je ljudstvo navdušeno sprejemalo.

Pred prihodom cesarjevim v Gorico.

Vkljub velikim varnostnim odredbam, ki bi bile lahko marsikoga odvrnile od slavnosti, prispelo je od blizu in daleč na tisoče naroda v Gorico, da vidi svojega ljubljene vladarja in se udeleži sijaja, ki se je vršil ta dva dneva. Že v petek 28. septembra je bilo videti po cestah in ulicah goriških vse polno vnanjih ljudij, ki so vreli gori in doli ter si ogledovali slavnostne priprave. V soboto zjutraj (vreme je bilo najkrajše in enako ves dan), pa so bile zarana že napolnjene vse ulice, a še vedno je prihajalo od vseh strani dežele novih trum, veliko jih je prišlo po železnici s posebnimi vlaki, ki so prispeli v Gorico že pred osmo uro iz Nabrežine, Trsta, Tržiča in Kormina. Okoli osme ure je že nastala pravcata gneča, to uro pa so bili zaprti že tudi vsi uhodi v mesto in zaprt je bil tudi kolodvor. Ustop je bil dovoljen samo še oficijelnim udeležencem, ljudstvo se je moralo umakniti za špalirje. Vojaki, veterani in posebni civilni reditelji so delali špalir ob Franc Jožefovi cesti in po ulicah, koder se je imel pripeljati Nj. Vel. cesar. Mej tem pa so prihajali občinski zastopi iz cele dežele z belo rdečimi zastavami in z na drogovih zastav pritrjenimi napisi občin. Vsi ti zastopi so se postavili ob cesti od kolodvora po okrajih ob jednem z društvi, veterani, šolsko mladino, zavodi itd.

Na kolodvoru so se zbirali dvorni dostojanstveniki, vojaški in civilni. Deželni glavar z deželnim odborom, župan z obema podžupanoma ter mnogi drugi višji uradni dostojanstveniki.

Prihod cesarjev na goriško postajo.

Točno ob 9. uri je naznanilo 34 strelav z grada, da se je pripeljal na goriški kolodvor dvorni vlak z Nj. Vel. cesarjem, dočeta so svedočili strelci možnarjev že prej od Rubij, da se bliža Gorici cesar. Tedaj pa so začeli zvoniti vsi zvonovi ne samo v mestu, marveč tudi po vsej goriški okolici.

Ko se je pripeljal dvorni vlak na kolodvor južne postaje, je zasvirala vojaška godba narodno himno. Cesar je z mladeniško gibčnostjo stopil iz voza ter po vojaški odzdravljajoč korakal ob častni kompaniji. Ob enem je izstopilo vse cesarjevo spremstvo: ministerski predsednik dr. pl. Koerber, generalni adjutant cesarjev, grof Paar, Fem. vitez Bolfras, major Pillik, korvetni poveljnik Hoehneldt. Po kratkem pozdravu dež. glavarja vit. Pajerja, kateremu se je milostno odzval cesar, nagovoril je Nj. Velič. v daljših besedah goriški župan Venuti rekoč:

„Vaše posvečeno Veličanstvo! Prekipečega srca spolnjam visokočastno nalogo, da v imenu naroda te, Vašemu Veličanstvu zveste Gorice izrečem najpristrénejši pozdrav in dobrodošli. S tem pozdravom spajam izraz najtopleje zahvalnosti na milosti, katero je Vaše Veličanstvo blagovolilo izkazati s tem, da je osrečilo naše mesto s Svojim Najvišjim obiskom. Neizbrisno v spominu tega zvestega ljudstva so letne številke 1857, 1862, 1875 in 1882*, katere deduje v narodu oče na sina. Tem dragim spominom se pridruži osrečujoči nas in vroče pričakovani današnji dan, — dan, na katerem nam je dano v navzočnosti Vašega Veličanstva obnoviti svete vezi, ki nas vežejo že štiri stoletja dolgo z Naj-

*) Letnice, ko je bil cesar v Gorici. — Op. ured.

višjo dinastijo. Vaše Veličanstvo blagovolil sprejeti iz srca tega zvestega ljudstva izvirajoče pojave veselja in odkritosrčne udanosti. Blagovolite tudi milostno ozreti se na to mesto, ki je ponosno in nad vse srečno, da sme med svojimi zidovi ohraniti Vaše Veličanstvo in ki se nadeja od Vašega Veličanstva milega in slavnega vladanja rasti in procvita, ter da mu podelite Vaše Najviše varstvo“.

Temu nagovoru so sledili burni živio in evviva klici, na kar je cesar odgovoril v italijanskem jeziku:

„Odkrito me je razveselilo, da mi je bil po daljšem času tako pomenljivi povod, da zamorem priti v to lepo glavno mesto, o katerem prebivalstvu imam toliko dokazov zveste ljube in udanosti. Prepričan sem, da najdem tudi sedaj ono lojalno čustvo, katero je vezalo vsikdar to mesto s celo deželo, zategadel se hočem rad pomuditi tu in veseliti na kulturnem napredku tega mesta, kateremu ostane vedno naklonjena Moja očetovska skrb“.

Po teh besedah cesarjevih je nastal mej ljudstvom pravcati vihar navdušenja. Mej nepretrznimi živio in evviva klici se je podal cesar potem k vozu in uhod v mesto se je pričel.

Prihod v mesto.

Najprej se je peljal župan Venuti, v drugem vozu ministerski predsednik Koerber in tržaški namestnik Goëss, na to dvorna kočija z Nj. Vel. cesarjem, ki je bil v paradni maršalski uniformi z velikim križem in v spremstvu generalnega adjutanta grofa Paar-a. Cesarski voz so spremljali štirje črno oblečeni biciklisti s krasno s cvetjem okrašenimi kolesi. Kolesarji, štirje krepki možaki: Marinčić, Mozetič, Gyra in Palich so imeli nalogo, v slučaju kakega napada hitro preprečiti napad.

Ko se je cesar peljal v mesto, spremljal ga je pravcati orkan urnebesnega navdušenja: mej zvonjenjem vseh zvonov goriških je donelo stotisoče navdušenih klicev s ceste in poslopij, neštevilno belih robecev in možkih klobukov je mahal cesarju pristréni pozdrav, a težko pričakovani in ljubljeni vladar je prjazno smehljajoč neprenehoma vračal pozdrave kimanjem z glavo in salutiranjem po vojaško.

Pozdrav goriških gospej.

Na ribjem trgu je v tem že pričakovalo cesarja na krasno prirejeni estradi 300 goriških dam v slavnostnih toaletah, ko se je cesar pripeljal do te estrade, je izstopil ter šel naproti grofici Selmi Coronini, katera je po trikratnem globokem poklonu sporočila cesarju pozdrav in dobrodošlico goriških dam, na kar se je cesar pristréno zahvalil ter podal slednji predstavljani mu dami roko.

Mej drugimi je bilo navzočih tudi mnogo slovenskih dam. Hči županova je poklonila cesarju šopek svežih rož.

Na to se je odpeljal cesar po Šolski ulici na Travnik v cerkev sv. Ignacija.

Zahvalnica pri sv. Ignaciju.

Ko se je prikazal cesar pod krasnim in originalnim slavokom konci šolske ulice, zadonelo mu je nasproti iz tisočev in tisočev grl na Travniku zbranega občinstva viharnih živio in evviva klicev. Na vseh oknih in balkonih hiš, raz katerih je vihralo na stotine zastav, se je gnetlo vse polno ljudstva, ki so pozdravljali cesarja z mahanjem robecev in klobukov.

Na glavnem uhodu cerkve, kjer je bilo zbrano častništvo, mestni zastop in uradništvo, je pričakoval cesarja knez nadškof kardinal dr. Missia z vso goriško duhovščino ter Ga spremljal v notranje krasno prenovljene in opremljene cerkve. Tu se je vršila kratka cerkvena slovesnost, katere se je udeležil Nj. Vel. cesar in najvišji dostojanstveniki, predstojniki vojaštva in uradov itd. ter se je zapela zahvalna pesem. Za cesarja je bil prirejen na evangelski strani pri altarju poseben baldahin. Mej Tantum ergo in blagoslovom je cesar klečal.

Defilé.

Cerkvena svečanost je trajala pol ure. Mej tem se je na Travniku spreminila slika. Kordon pri uhodu ulic na Travnik je odstopil in nove mase ljudstva so drle na Travnik, da se morejo udeležiti sijajne slovesnosti, ki se je posej razvila tu. Na ogromnem prostoru Travnika je bilo razvrščeno vojaštvo in veteranci.

Ko se je po dokončani zahvalnici prikazal cesar na uhodu cerkve sv. Ignacija, nastal je nepopisen vihar med ljudstvom, ki mu je gromom klicalo pozdrav z „živio“ in „evviva“. V sijajnem spremstvu se je Nj. Velič. podalo na to ogledovat vojaštvo in veteranski zbor. Cesar je mej sviranjem generalne koračnice korakal ob fronti vojaštva ter se vstopil potem k vodnjaku. Vojaštvo je nastopilo defilé in korakalo ob strani Paternollijeve hiše proti školji. Najprej so korakali deželni brambovci, potem garnizajoči pešpolk, za tem veterani. Ko so korakali mimo cesarja brambovci, je Nj. Vel. zadovoljno pritrjevalo z glavo, enako pri veteranih. Predsednika veter. društva Jacobija, je cesar pozval k sebi, izrazujoč veteranom Svoje priznanje. Mej drugem je dejal Jacobiju cesar: „Vi ste si pridobili prav mnogih zaslug“.

Na to se je podal cesar peš v Svoj dvorec na okrajno glavarstvo. — V trenotku, ko je prestopil cesar prag rezidence, se je prikazala na poslopu cesarska standarta (zastava). Nj. Vel. se je potem podalo v Svoje prostore, viharno pozdravljano od zbrane množice. Cesarja je v rezidenci sprejel ministerski predsednik Koerber, namestnik Goëss in dvorni svetnik Bosizio.

Poklon deželnih stanov.

Visek slavnosti je bil, ko se je poklonil Nj. Velič. deželni zastop. Na verandi, ki se nahaja na desni strani glavarstvenega poslopja, je bil prirejen poseben sotor s cesarskim prestolom. Nasproti temu na desni je stal deželni glavar vitez dr. Pajer, na njegovi desni deželnega glavarja namestnik dr. Gregorčič, na levi starosta dež. poslancev Dottori. Navzoč je bil kot deželni poslanec tudi Nj. Em. kardinal dr. Jakob Missia in vsi ostali poslanci. V polukrogu za njimi pa so stali vsi župani, kateri so se udeležili poklonitve.

Ko se je prikazal cesar ter šel proti sotoru zaorili so mu navdušeni „živio“ in „evviva“ kliči navzočih, katerim so se pridružili gromoviti živio-kliči na Travniku na tisoče zbrane množice.

Na to je stopil pred cesarja deželni glavar dr. Pajer in ga nagovoril z besedami, katere prinesemo doslovno prihodnjic.

Ko je deželni glavar dokončal svoj govor, zaklical je:

Nj. Veličanstvo naš najmilostljivejši cesar Franc Jožef I. naj živi!

Vzkliku glavarjevemu se je pridružil navdušeni klic vseh navzočih. Ta klic pa je bil ob enem znamenje na Travniku zbrani množici, da je dala izraza najvišjemu navdušenju z urnebesnimi živio-kliči. Ta trenotek so zapeli zvonovi v stolpu sv. Ignacija, na Gradu so zagromeli topovi in godba je zaigrala cesarsko himno. Velikanski, silen, da neopisen je bil ta trenotek, ko se je poklanjal Gospodarju dežele ves narod in njega zastopniki.

Ta hip ki je vidno vzradostil Nj. Veličanstvo cesarja, je stopil pred Njega dr. Anton Gregorčič ter mu v imenu dežele poklonil na krasni blazinici zlato spominsko svetinjo, na kar se je cesar prisrečno zahvalil.

Svetinja, katero je izdelal dunajski umetnik in mojster T a u t e n h a y n, predstavlja na jedni strani dobro zadeto sliko Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I., na drugi strani podoba cesarja Maksimilijana I. in zadnjega grofa Leonharda V. goriškega, po čegar smrti, kakor znano, je pripadla grofina po dedščini v last Habsburške hiše.

Ko si cesar zadovoljno ogleda spominsko svetinjo, se približa najprej kardinalu ter ga nagovori, potem k deželnemu glavarju, ki je po cesarjevem nagovoru predstavil Nj. Vel. vse poslance, najprej pa dež. odbornike, začeniši pri dr. Gregorčiču kot namestniku dež. glavarja.

Cesar je rekel dr. Gregorčiču: „Midva se poznavata že iz Dunaja“. Cesar je vsakega izmed poslancev posebej nagovoril, prašal je vsakega n. pr., kateri volilni okraj zastopa, ter se je zanimal za tamošnje krajevne razmere. Mej drugim je rekel poslancu Lapanji, kateri je menil, da v njegovem volilnem okraju težko pričakujejo železnice: „Da železnica je težavna stvar“.

S poslancem in odbornikom dr. Abramom je cesar govoril o pogodovanju Krasa in o razdelitvi pašnikov. Omenil je, da je, vozeč se po Krasu, sam opazil viden napredek v pogodovanju Krasa ter da upliva na to najbrže dobro razdelitev pašnikov.

Za poslanci so prišli na vrsto župani, katere je predstavil dež. glavar in sicer je bilo namenjenih za predstavo 13 županov, za vsak sodni okraj eden.

Cesar je nagovoril izmed teh dva italijanska župana in kakih pet, šest slovenskih, med njimi najprej ekscelenco grofa Franca Coroninija, Šenpeterskega župana, potem kobaridskega župana, ajdovskega, cerkniškega, kanalskega in bolškega g. Jonko-ta, kateremu je cesar rekel: „Midva sva že stara znanca“. Po tem aktu je odšel cesar v Svoje prostore.

Spememba glavne vojaške straže.

V tem se je približalo poludne in kakor je običajno na cesarskem dvoru na Dunaju, da igra ob menjavanju dvorne vojaške straže vojaška godba, tako se je zgodilo tudi zdaj na Travniku pred veliko vojašnico.

Tu pa se je zgodilo nekaj posebnega.

Ko začuje naše ljudstvo glasove cesarske himne, poloti se ga toliko navdu-

šenje, da jame mej sviranjem godbe glasno peti „Bog ohrani, Bog obvaruj, nam cesarja Avstrijo!“

To je cesar slišal in je v pogovoru z nekimi gospodi se z vidnim zadovoljstvom izrazil o tem intermezzu.

Predstava dostojanstvenikov in oblastnij.

Popoludne ob 2. uri se je vršilo predstavljenje cerkvenih, vojaških in civilnih dostojanstvenikov ter predstojnikov raznih oblastnij. Najprej se je predstavil Nj. Eminenca kardinal z duhovščino, na kar so sledili drugi.

Nj. Em. kardinal je v svojem nagovoru povedal presvetlemu cesarju, da je njegova duhovščina s celim srcem udana cesarski hiši, in da skuša to udanost utrditi tudi med ljudstvom, toda obžalovanja vredno je, da je v škofiji veliko pomanjkanje duhovnikov. Nj. Em. prosi, da bi mu Nj. Veličanstvo blagovolilo pomagati. Svoj nagovor konča s prisrečnim voščilom Njegovemu Veličanstvu. Presvetli cesar se zahvali in obljubi pomoč. Nato mu Nj. Em. predstavi vse navzoče duhovnike. Presvetli cesar je imel za vsakega prijazno besedo.

Razkritje spominske plošče na deželni hiši.

Točno ob 3. uri zapusti cesar s Svojim spremstvom Svoj dvorec ter se odpelje pred deželno hišo. Ob ulicah je bila razvrščena šolska mladina. Na stolnem trgu pa so cesarja pričakovali deželni odbor z glavarjem na čelu in vsi poslanci ter župani in ogromna množica ljudstva. Ko se pripelje cesar, zavrva godba cesarsko pesem in cesar stopi z voza ter se poda na pripravljeni prostor. Deželni glavar Ga pozdravi ter mu naznani, da je dežela vzdala tukaj spominsko ploščo v proslavo tega dneva. Mej tem se zavesa odgrne in pri tej priči zaorijo glasni živio kliči. Nj. Vel. cesar je sprejel zadovoljen na znanje ta čin ter se odpeljal potem na trg starega sv. Antona na sadno razstavo.

Cesar v sadni razstavi.

Pred uходом v sadno razstavo je pričakoval cesarja predsednik c. kr. kmetijske družbe ekscelence grof Franc Coronini z odborniki.

Cesar je vstopil v razstavo ter jel ogledovati isto. — Posebno dober utis sta napravile na cesarja dve podobi, katere je naslikal gospod G v a j e, profesor na tukajšnjem ženskem izobraževališču, predstavljajoči jedna slovenski del in jedna italijanski del dežele.

Predsednik je predstavil cesarju gospoda Gvajca, kateremu je izrazil cesar Svoje Najvišje priznanje. Potem je ogledoval razstavljenno sadje z veliko pazljivostjo. Govoril je z raznimi razstavljalci kakor: z gosp. grofom Žigo Attensom, z g. J a k o n č i č e m, z A l p i - j e m in drugimi. Na razstavi so bile tudi ženske z Brd, ki so lupile češplje, kar je cesarja posebno zanimalo.

Cesar je popolnoma zadovoljen zapustil razstavo ter se odpeljal potem v novo mestno hiralnico pri „rusi hiši“ po ulici Dreossi. Ko si je ogledal hiralnico, se je vrnil po ulici Dreossi čez stari trg, po municipalni ulici in mimo kapucinov po tržaški cesti najprej v vojašnico brambovcev in potem v topničarsko vojašnico.

Na dvorišču je defilovalo cesarju topničarstvo; po dovršenem defileju in ogledu vojašnic se je vrnil cesar po Raštelu zopet v Svoj dvorec.

Dvorni obed.

Zvečer ob 6. uri je bil v rezidenčni dvorani dvorni obed. Navzoč je bil mej drugimi Eminenca kardinal Missia, eks. grof Franc Coronini in grof Attems, ter slovenski poslanci gg.: Muha, dr. Rojic, Oskar Gabršček in dr. Abram.

Mej obedom se je na Travniku zbirala čedalje večja množica ljudstva in so svirale razne godbe. Vnovič in vnovič so zaorili iz množice gromoviti živio in evviva kliči, ki so uprav tekmovali med seboj v navdušenju.

Bakljada in razsvetčava.

Že v rani večerni uri so se začele razsvetljevati vse hiše v mestu in okolici. Na oknih in balkonih so se prikazovali divni in vmes jako znakoviti transparenti. Tako je bila na balkonu in oknih predsednika veter. društva Jakobi-ja

v vojašniški ulici izražena znakovita zgodovinska prispevoda vladarstva dežele Goriške s slikami grofa Leonharda V. in cesarja Maksimilijana I., a na balkonu je bil sredi zelenja kip cesarja Franca Jožefa I. Trg Korenj je bil ves v bengalični luči in prečarobno razsvetljen.

Ljudstvo se je gnetlo po vseh ulicah in vse se je divilo krasnim prizorom razsvetljave. Fontana na Travniku je žarela v beli in rudeči luči sredi zelenja...

Točno ob 8. uri je pričela bakljada. Nastopilo je okoli 500 ljudi nosilcev z lampijoni, pred katerimi je korakala goriška mestna godba in več drugih z dežele.

Mej baklado se je prikazal Nj. Velič. cesar na balkonu rezidence in ogledoval sliko na Travniku celi četrt ure, prijazno pozdravljajoč z roko. Občinstvo pa mu je grmelo neprestano navdušenih živio klicev.

S tem je bilo končano slavlje prvega dneva.

V nedeljo, dne 30. septembra.

V nedeljo, ob 1/2 8. uri se je peljal cesar v Št. Peter, kjer je bil na pokopališču pri sv. maši in si je ogledal grob svojega nekdanjega vzgojitelja, F. Z. M. grofa Coroninija. Na to se je cesar odpeljal v deželni muzej. Gasilci, šolska mladina in društva so delali špalir. Ko se je približal voz s cesarjem, je zaorilo mnogobrojno občinstvo. Cesarja je pozdravil deželni glavar vitez Pajer. Cesar si je ogledal vse zbirke. Sosebno ga je zanimal mašni plašč, ki ga je, kakor trdijo sporočila, vezla cesarica Marija Terezija. Cesar je opetovano izrazil svoje posebno zadovoljstvo. Povrnivši se v glavno dvorano pod spremstvom namestnika dež. glavarja, dra. Gregorčiča itd. — se je cesar upisal v spominsko knjigo. Od tu se je cesar peljal v vojaško bolnišnico, kjer si je ogledal tudi naprave Rdečega križa.

Ob 10. uri so pričele splošne avdi-jencije. Deželni odbor je poklonil cesarju kaseto z fotografskimi posnetki najzanimivejših točk vse dežele. Poklonila so se mu tudi vsa slovenska društva v Gorici: „Šolski Dom“, „Del. podporno društvo“, „Kat. del. društvo“ itd.

Ob 11/2 uri popoludne je bil dvorni obed, na kateri so bili med drugimi povabljeni tudi slov. dež. poslanci: dr. A. Gregorčič, Berbuč, Grča, Klančič, Lapanja in dr. Tuma; namestnik grof Goëss, dvorni svetnik Felicetti itd.

Odhod.

Ob 3. uri pop. so začele priprave za odhod. Ko je cesar ob 3 1/2 uri odhajal iz Gorice, so se ponavljali isti pojavi zvestobe in ljubezni, kakor prejšnji dan pri dohodu. — Na kolodvoru se je župan Venuti zahvalil cesarju na milostnem obisku, na kar se je cesar milostno zahvalil na lepem vsprejemu. Istotako se je zahvalil tudi vitez Bosizio. Nadalje se je zahvalil kolesarjem, ki so povsodi spremljali cesarski voz. Deželni glavar je pričakoval monarha v paviljonu, kjer se je istemu zahvalil na obisku, rekši, da nam ti lepi dnevi ostanejo neizbrisni za vedno. Tudi cesar je zagotovil, da jemlje seboj najlepše spomine. Deželnemu zboru želi, da bi vsikdar blagovonosno deloval za blagor dežele, kakor v zadnjem zasedanju. Poslovivši se od navzočih je cesar stopal v dvorni salonski voz mej špalirjem dam. Kmalu se je pokazal na oknu voza. Navzoči so ga navdušeno pozdravljali, a cesar se je zahvaljeval po vojaški. Ovacije so se nadaljevale, ko je že vlak zapustil postajo.

Na postajah Zdravščina-Zagrad je ljudstvo pozdravljalo cesarja. Na poslednji postaji je bilo poleg dostojanstvenikov zbranih mnogo šolskih otrok.

Na Nabrežini je bil sprejem posebno slovesen. Akoravno je bil dohod cesarskega vlaka napovedan še le za 4. uro 56 minut popoludne, trla se je že ob 3. uri množica pred kolodvorom. Ob 3 1/2 uri začelo se je dovoljevati vstop na peron kolodvora in sicer najprej društvom, potem posamičnikom ob najstrožji kontroli. Na desni strani glavnega vhoda so bili postavljeni pevsko društvo „Nabrežina“ s svojo krasno zastavo in veteranska društva (2 tržaški, nabrežinsko in mavhinjsko) z dvema godbama, na levi strani od vhoda pa tržaška društva „Austria“, „Lega patriótica della gioventù

triestina“ in „Unione operaia“. Na sredi so stali župnik nabrežinski in duhovščina bližnjih občin. Za društvi in deputacijami gnetlo se je nad 2000 ljudi; pred postajo pa je ostalo 500 do 600 ljudi, katerim se ni dovolil vstop, ker se niso mogli legitimirati. Dvorni vlak je prispel ob napovedani uri na nabrežinsko postajo mej pokanjem topičev in sviranjem veteranske godbe. Iz tisoč in tisoč grl zaorili so gromoviti „živio“ klici, v katerih so se zjubljali „evviva“ tržaških laskih društev. S posebnim zadovoljstvom naglašamo, da so veterani klicali skoraj izključno „živio“. Vidno ganjen je stopil cesar lahkim korakom iz vagona ter se podal naravnost na čelo desnega krila deputacij ter si je dal predstaviti zaporedoma predsednike društev. —

Prišedši v sredino, je zapazil cesar g. Ivana Nabergoja, ki je stal v vrsti le kakor privatna oseba. Takoj se je ustavil cesar ter je, izrazivši svoje zadovoljstvo, da ga vidi, vprašal gosp. Nabergoja prav prijazno, kako mu gre. Gosp. Nabergoj je odgovoril Nj. Veličanstvu, da mu gre dobro ter dostavil, da se čuti srečnega, da mu je še dana priložnost viditi Njegovo Veličanstvo, na kar je cesar odgovoril, da upa, da se bosta še videla na Dunaju ter se je milostno poslovil.

Ko si je cesar dal predstaviti še predsednike tržaških društev mej nepretrganimi ovacijami, nastala je naenkrat tišina ter se je začela od desnega krila v mogočnih akordih cesarska pesem, izvajana po pevcih „Nabrežine“ in „Skale“ iz sv. Križa. Takoj se je cesar podal naglim korakom pred pevce ter je vidnim zadovoljstvom poslušal krasno izvajano himno. Po dovršenem petju si je dal predstaviti predsednika društva „Nabrežina“, gosp. Caharijo, katerega je milostno nagovoril, na kar je predsednik v slovenskem jeziku odgovoril končavši z besedami: „Kličem Vašemu Veličanstvu dobro doščilo na naših slovenskih tleh“.

Zahvalivši se g. namestniku za pojave udanosti, podal se je cesar zopet v vlak, ki se je pomikal iz postaje mej burnimi ovacijami, docim se je cesar, stoje ob oknu svojega voza, zahvaljeval množici, ki je vsikljala, dokler ni dvorni vlak izginil z vida.

Cesarjevi darovi.

Nj. Vel. je podelil Nj. Em. kardinalu zlat pektoral (križec), napolnjen z ruskimi ametisti in biseri, s zlato verizico.

Tajnik Nj. Eminence č. g. Zamparo je dobil zlato uro.

Gospa pl. Bosizio je dobila krasen zapestnik.

Postrešček Nj. Eminence je dobil zlato iglo.

Srebrno uro so dobili: Rihard Toman, ognjegasec; Janez Potočnik, dimnikar in Jožef Komel, obhodnik na c. kr. glavarstvu, in sicer radi posebnih uslug, ki so jih napravili te dni.

Štirim kolesarjem, ki so po mestu spremljali cesarski voz, namreč: Pallich, Gyra, Mozetiču in Marinčiču je izrekel presvetli cesar pred odhodom zahvalo.

Za dobrodelne zavode in reveže je daroval 7800 K. Slovensko Alojzijevisče dobi 600 K.

Cesarjeva zahvala.

Po najvišjem naročilu Njegovega c. in kr. Veličanstva dajem naslednje Najvišje lastnoročno pismo na znanje.

V Trstu, dne 30. septembra 1900. C. kr. namestnik:

Leopold grof Goëss.

Ljubi grof Goëss!

Dasi sem bil tudi vže ob Svojem prihodu prepričan, da najdem obče zanimanje in vdeležbo pri svečanosti spominske slavnosti, katero smo ravnokar praznovali, so vendar nad vse srčni pojavi navdušenosti, katerih priča sem bil, presegli vsa Moja pričakovanja.

Dobro vem, da izvirajo ti pojavi srcem, ki so trdna in vdana prestolu in državi, in srečnega se čutim, da je Moj zvesti narod na Goriškem in Gradiščanskem in pred vsem deželno glavno mesto Mi dokazalo, da velja nekaj na jako slovesen način izraženih čutov tudi Moji osebi.

Najprisrečnejše zadovoljnosti in hvaležnosti je polno Moje srce, katero ta narod jednako ljubi, in Jaz Vam naro-

čani, da javno vsem naznanite Moja čutila kakor tudi Moje popolno priznanje za vzorni red med ljudstvom ob svečanosti.

V Gorici, dne 30. sept. 1900.
Franc Jožef I. r.

Nove volitve za državni zbor.

Volitve v Istri. Dne 24. m. m. so se sešli hrvatski in slovenski dež. poslanci iz Istre, da se dogovore zaradi volitev v državni zbor. Sklenili so, da se postavijo kandidatje v vseh petih volilnih skupinah. Kot osrednji odbor bode poslovalo pol. društvo „Edinost“ v Trstu.

Volilno gibanje. Najživahnejše gibanje se je razvilo na Dunaju in na Nižje-avstrijskem. — Tudi nemški nacionalci napenjajo vse moči, da ohranijo dosedanje posestno stanje. Proti njim nastopajo kaj energično krščanski socialci. — Obširen volilni okoliš so izdali voditelji štajerske konservativne stranke. V oklicu pravijo, da bo stranko vodila i nadalje vsestranska pravičnost, kot se to spodobi krščanski stranki, da pa bo seveda zvesta ostala svojemu nemškemu programu. — Mlado- in Staročelji so za volitve sklenili kompromis.

Na zaupnem shodu v Celju so bili sprejeti kot kandidati, za celjski okraj vitez Berks, za okraj Ptuj — Ljutomer dekan Žičkar, za mestno skupino Celje-Brežice dr. Dečko. Za peto kurijo se ni odločilo, ker ne dekan Žičkar niti Hribar nista dobila večine glasov.

Kranjski liberalci postavijo v vseh volilnih okrajih svoje kandidate. V Ljubljani bodo mesto dosedanjega poslancea Kušarja kandidirali dr. Iv. Tavčarja. Vsaj Šveglja ne bode dolg čas po zavezniku Ivanu.

Politični pregled.

Nemci proti nemškemu državnemu jeziku. „Linzer Volksblatt“, glasilo nemške katoliške ljudske stranke, se ni oglasil samo proti češkemu državnemu pravu, ampak tudi proti volilnemu oklicu nemške ljudske stranke, ki zahteva nemški državni jezik. List pravi, da je ta zahteva skrajno pretirana, ker je v Avstriji 8 milijonov Nemcev, 18 milijonov pa Nemcev.

Pomiloščenje srbskih veleizdajalcev. Srbski kralj je povodom rojstvenega dne kraljice Drage pomilostil, vse razven jednega, ki jih je radi zarote proti razkralju Milanu obsodila prejšnja vlada. Milosti ni dosegel Kresović, ki je kot glavna priča najbolj tlačil svoje soobtožene. Tako so oproščene nesrečne žrtve Milanove samovoljnosti!

Kongres katoliških učenjakov je zboroval minoli teden v Monakovem. Zbor je pozdravil naučni minister v ime vlade ter monakovski župan v ime meščanov. Altroche ljubljanski Hribar!

Vojska na Kitajskem. Razmere v Kini so se premenile, kakor ni nihče pričakoval. Vsakdo je mislil, da je vojska končana, vstaja saj za silo udušana. Toda bila je le kitajska zvijača. Princ Tuan, vodja bokserjev je prišel na krmilo vlade, general Tungfuhung, odločen pristaš bokserjev, pa imenovan poveljnikom severnih čet, ki se bodo vprle Walderseejevi armadi. Princ Tuan je izdal tajen ukaz, v katerem naznanja, da je cesarski dvor sklenil za vsako ceno nadaljevati vojsko proti velesilam. Tudi iz raznih pokrajnih poročajo o grozovitim klanju kristjanov in misijonarjev. Vsa zadeva postaja od dne do dne resnejša. Tudi nemški vrhovni poveljnik ne imponuje Kitajcem.

Vojna v Južni Afriki. Posamezni burski oddelki se vedno nadlegujejo Angležem. General Botha je sklenil boriti se do zadnjega zdihljeja. Angleži se hudujejo, da je Krüger seboj odnesel vse državne papirje. Boje se, da jih ti ne razkrinkajo v neprijetni luči. Nizozemska vojna ladija odpelje Krügerja v Haag.

Mejnarodni socialistiški kongres v Parizu se je vršil v znamenju needinosti med sodrugji. Ojstra razprava je nastala o vprašanju, jeli naj socialist Millerand še ostane v ministerstvu. Komaj so zmagali njegovi francoski pristaši, ter je dobil dovoljenje, da še nadalje vživa ugodnosti meščanskega ministra.

Papež in škofje o časopisju.

Sv. Oče papež Leon XIII so v okrožnici z dne 15. okt. 1889 izrekli naslednje za vsakega kristijana velevažne besede:

„Katoliško časopisje ima nalogo razkrivati hudobne naklepe sovražnikov cerkve ter podpirati delo pastirjev hiše Božje. Zato je tudi dolžnost katoličanov časopisje krepko podpirati. Slabemu časopisju odreko naj popolno vsako udeležbo, dobremu pa naj pripomore vsak, kolikor mu je v njegovih razmerah mogoče, da bi čvrsto vspevalo in se širilo.“ — Ob drugi priliki so dejali: „Katoličani ne morejo nikdar dovolj storiti za dobro časopisje sosebno z naročevanjem in sodelovanjem. Dober katoliški časopis je neprestan misijon.“ — Ob priliki neke avdijske so sv. Oče tako izrazili: „Jaz smatram časopisje, ako povsem za- stopa naše stališče, za najpripravnejše sredstvo, da znova poživi religijo in vero tudi v onih krogih, ki se sicer imenujejo katoliške, a so katoliški le po imenu. Katoliški listi najdejo pot tudi tja, kamor ni mogoče priti dušnemu pastirju. Delokrog veri prijaznega lista se razleza ne samo na naročnike in njihove prijatelje, ampak na vsakega, komur pride v roke list ali kak njegov odlomek. To velja sicer tudi o časopisih, ki nasprotujejo naši sveti stvari, toda večkrat odtehta eno samo dobro zrno od naše strani — če pade na pravo mesto — cel mernik zastrupljenega žita, katerega raztresajo nekatiški časopisi.“ — Papež Pij IX. je isto učil: „Sveta dolžnost vsakega katolika je podpirati katoliški tisek ter ga razširjati kar najmogoče mej ljudstvo. Dober tisek je zelo koristno in velezasluzno delo.“

Ranjki škof mongunski, slavni Ketteler, je dejal: „Katolik, ki po svojih močeh ne podpira katoliškega časopisja, ni vreden, da se imenuje dobrega otroka sv. cerkve.“

Avstrijski škofje so v skupnem pastirskem listu iz leta 1885 to-le izjavili: „Vsi listi, ki iz čistega namena, ki iz ljubezni do resnice in vere z navdušenjem za višje uzore svoje moči žrtvujejo za dober tisek, so v nekem pomenu misijonarji t. j. klicarji resnice, bojevniki za vero in cerkev, povspešatelji največjih koristih človeštva. Le dobro, na krščanskih tleh stoječe časopisje zamore dan-danes vspešno zavirati kvarljivi tok časovnega duha in zamore postati močno orožje proti laži in zmedenim načelom.“

Tako časopisje si šteje v dolžnost objavljati potrebe ljudstva ter vplivati merodajno na javno mnenje. Gotovo razlogov dovolj, da obračate vso svojo skrb in pozornost na katoliško časopisje ter je na vse načine krepko podpirate.“ (Dalje pride.)

Novice.

Cesarjev god. Danes praznuje Nj. Veličanstvo svoj imendan. Polni iskrene hvaležnosti in udanosti kličemo: Živio naš cesar Franc Jožef I.!

Imenovanja. Višje deželno sodišče tržaško je imenovalo pravnega vežbenika na okrožnem sodišču v Rovinju, Angela Devescovijna, avskultantom.

Namestništvena konceptista Pavel Mössettig in Josip Gasser sta imenovana okrajnima komisarjema; konceptna vežbenika dr. Miroslav pl. Grabmayr in dr. Bolfank, vitez Vintschgau, pa namestništvenima konceptistoma.

Smrtna kosa. V noči od sobote na nedeljo je preminul v Gorici v vili Teufenbach na Corsu baron Locatelli, korminski župan in deželni poslanec ter veleposestnik v Korminu. V petek zvečer namreč zadela ga je vozečega se v kočiji kap. Baron Locatelli se je pripeljal v Gorico, da bi se drug dan udeležil slavnostnega vsprejema cesarjevega, kateremu je bil najzvestejši pođanik.

Pogreb je bil danes ob 10. predp. Truplo pokojnika so blagoslovili v stolni cerkvi, potem so ga odpeljali v družinsko rakev v Korminu.

† **Iz Boveca** nam je došla pretužna vest, da je v torek dne 2. okt. po dolgotrajni in mučni boleznii, v 52. letu svoje starosti, večkrat preveden s svetimi sakramenti umrl preč. g. dekan Franc Ilvar. Pogreb je bil danes ob 10 uri.

Gospod Jezus Kr., kateremu je zvesto služil, naj mu da večno plačilo!

V bogoslovnicu so sprejeti za gorisko nadškofljo sledeči gg.: Grabner Jožef iz Kranjskega, Lenardič iz Koroškega, Marolt iz Gorice, Sedej Nikolaj iz Cerknega, Sok iz Kreda, Štolfa iz Ivanjega Gradu, Švara iz Gorjanskega, Tabaj Janez iz Št. Andreža in Zamar Ciril iz Fojane v Brdih.

Sadna razstava v Gorici. V soboto in nedeljo, 6. in 7. t. m. se bo vršila na razstavi prodaja sadja, katero je bilo razstavljeno in sicer bo vsaki razstavljavec svoje prodajal. Povabljeni ste torej, da poverite kakemu svojemu pooblaščenecu, da izvrši to prodajo ali pa da pospravi sadje katero ste razstavili do nedelje 7. t. m. Sadje, ki bi ostalo nerazprodano v tem času, se bo smatralo, da je prepuščeno razstavnemu zalogu. Odbor.

Gosenice. — Po Krasu letos repe ne bo. Vse je snedeno od gosenic. Toliko je te grdobe, da je grdo gledati.

Iz Branice, 21. sept. (Izv. dop.) — (Novi zvonovi, slovesnost o njih prihodu v Branico in o cenanah istih) — Kakor je bilo svoječasno že v „Prim. Listu“ objavljeno, smo si po vsestranskem prevdanku meseca maja t. l. naročili nove zvonove v zvonarni g. Fr. Broilija v Gorici, ki so bili vliči 30. julija t. l. Potem so bili začetkom avgusta t. l. postavljeni na gorisko obrtno razstavlo, kjer so stali do 10. t. m. Istega dne popoludne pa smo jih po prečast. proštu g. mons. A. Jordanu posvečene odvedli iz Gorice na dveh vozeh; večega na enem vozu, srednjega in manjšega pa na drugem vozu. Pa vkljub skrbne vožnje bi se bila skoraj velika nesreča zgodila blizu mitnice pri Št. Petru in sicer velikemu zvonu. Nagloma se sname sprednje kolo, — hipoma ustavi prestrašeni voznik voz — ter zvon se nagne in počene rahlo na tla; pa hvala Bogu tako srečno, da mu ni nič škodoval ta rahli padeč. Brž so pritekli ljudje na pomoč ter zvon posadili na svoje mesto na voz. Kako neki se je ta mala neizgoda zgodila? Ker sta bila oba z zvonovoma otovorjena voza s cesarskimi in slovenskimi zastavami okinčana, je gotovo kak zagrizen Lahon, katerega naše zastave bodejo v oči, snel osnik ali ljunek na velikem vozu (Achsen-nagel) že pred livarno med posvečevanjem zvonov, (bilo je to med 12. opoldne in 1. pop.) da bi se tako voz na poti zvrnil in ubil veči zvon, ki tehtal 1438 kg. Mar ni to lahonsko-peklenska hudobija? Pa hvala Bogu in sv. Katarini, kateri je zvon posvečen, da se ni nič hudega zgodilo, kar je nekako zares čudno, kakor trdijo sami vozniki in drugi navzoči ljudje. Ta poprava in kovanje novega osnika v Št. Petru pa je povzročilo, da niso mogli zvonovi do noči v Branico dospeti. —

Po vsej poti in vaseh, skoz katere smo peljali te lepe zvonove, se jim je čudilo ljudstvo; v Rihenbergu pa so jih ljudje-verniki pozdravili celo s streljanjem pri Škrbčih. Sem je došlo tudi 10 beloblečenih braniških deklet, ki so vse tri zvonove z cveticami in vencii lepo okrasile ter glavnemu početniku — za nelehko nabavo istih — svojemu dušnemu pastirju M. V. je ena v pripoznanje njegovega požrtvovalnega delovanja izročila krasen šopek ter deklamovala krasno pesem: „Novi zvonovi kuracije Branica, septembra 1900“. (Zl. Silvester Radoslav). Po kratkem odmoru smo jih peljali ob 7 in pol zv. dalje proti Stanjelu; — spredaj so šle omenjene (10) družice, pevajoče litanije M. B. in druge sv. pesmi, kar je bilo pri svitu polne lune krasno gledati. Ob 9. uri zvečer dospemo v Stanjel, kjer je čakalo nove zvonove vse verno ljudstvo ter jih pozdravljalo z ubranim pritrkovanjem (so tudi iz Broilove livarnice) in glasnim veseljem. V Kobdilju pred rojstno hišo mil. škofa dr. A. Mahniča na Krku, smo vozova ustavili, da si jih je željno množtevno ljudstvo ogledalo. Ob 10. uri zv. v Branico dospelše zvonove je pozdravljalo gromovito grmenje novih topičev, da se je zrak tresel. Vse verno ljudstvo je bilo po koncu; dušni pastir, pred zvonovi se peljajoči, pozdravi v zbranih besedah verno s sv. nepotrepljivostjo čakajoče ljudstvo, v vasi Čehovini in potem še pred cerkvijo raz voza, na katerem se je peljal veliki zvon. Boljši posestniki in

(3) krčmarji so donesli ljudstvu dovolj izbrane domače kapljice v pomnoženje veselja tega postenega vernega ljudstva; potem pa so se razšli mirno in veselo h počitku. Mnogo pa se ni moglo nagledati krasnih zvonov ter so ostali skoz celo noč kot častna straža okoli njih. Monter g. Josip Klančič pa ni mogel priti, da bi jih takoj spravil v zvonik, ker je bil radi nekega vjetega anarhista v Furlaniji poklican za pričjo, ter je prišel potem šele v četrtek zvečer. Za dne 16. t. m. oznanjeno slovesnost so bili vsi 3 zvonovi v toliko naravnani, da se je moglo z njimi pritrkovati. K tej slovesnosti sta prišla za asistenco bližnja soseda-kurata iz Št. in G. Domači kurat je imel primerno pridigo raz nove lece o novih zvonovih in s kako veliko težavo se je z božjo pomočjo in požrtvovalnostjo nekaterih večjih dobrotnikov do tega prišlo, posebno pa se je zahvaliti predobrotljivemu cesarju, ki nam je tudi precejšnjo podporo že obljubil. Slednjič je bil „Te Deum“ z blagoslovom. G. soseda-kurata iz Št. in G. sta potem malo obedovala v župnišču ter pohitela v Dutovlje, kjer je znana dvojica dr. Tuma-Gabršček (neločljivo sklenjena kakor dva sijamska dvojčka!) sklicala ljudski shod, ki se jima je izjalovil.

H gori omenjeni redki slovesnosti je došlo polno vernega ljudstva in pridga domačega kurata o namenu in koristi teh blagoslovljenih zvonov je privabila marsikatero solzo iz oces vernih poslušalcev. Novi zvonovi naj pevajo Bogu v večo čast, vernim pa v veselje, korist in tolažbo prav mnogim let! (Dalje prih.)

Glasba. Strokovni list „Cerkveni Glasbenik“ 9 št. t. l. ocenjuje „Cerkveno šolsko pesmarico za učence ljudskih šol, op. 163 sledeče:

„Ime skladateljevo samo pove, da so pesmi vseskozi ne le cerkvenega duha, ampak tudi za nežno šolsko mladino pripravne. Mi kar najtopleje priporočamo to pesmarico vsem g. učiteljem, naj jo pridno uporabljajo. Dozaj ni bilo tako lepe zbirke za mladino. Bodimo hvaležni g. skladatelju za njegov trud.“

In ljudstvo? Kaj je vdobilo? — Ravno razpuščeni državni zbor je trajal 3 leta in pol. Imel je ta čas 169 sej. Poslancev bilo je vseh 425. Vsak vdobi na dan 10 gld. ali 20 kron. Obstrukcija stala je davkoplačevalce — 2,176.000 gld. ali 4,352.000 kron. — In kaj so storiili poslanci dobrega? Kaj je vdobilo ljudstvo? Nič, nič in nič! Vsak poslanec naj stori svojo vestno dolžnost!

Fotografije. G. A. Jerkič je izvršil prekrasne fotografije, ki predstavljajo 18 prizorov iz slavnostnih dni, ko se je presvetli cesar mudil v Gorici. Na prodaj so po 2 K.

Naši narodni grehi. Kako bo z vojsko? Tako je ime novi knjigi, ki jo je spisal: Podgrajski. Tiskala „Narodna Tiskarna“. Cena 50 vin. Knjižnica je spisana iz narodnega in gmotnega stališča. Pisatelj pravi: „Knjižica je napisana v ta namen, da s pomočjo iste pride narodna zavest tudi v zadnji kotiček naše slovenske domovine, da obvaruje narodnega greha tudi zadnjega kmetiča v zadnji slovenski vasi“. Opozarjamo naše čitatelje na to delo pridnega pisatelja. Cena, 50 vinarjev, je tako nizka, da knjigo lahko vsakdo kupi.

Socijalne drobtinice.

Zakaj ni tudi prezident pil? — Harrison, prezident Zjedinjenih držav v Ameriki, je bil kakor Abraham Lincoln, o katerem smo že poročali popolen abstinent t. j. zdržal se je popolnoma vsake opojne pijače. K taki zdržnosti ga ni silila nobena postava ali zapoved, ne božja, ne cerkvena, ne državna, ampak samo lastno prepričanje, da je tako za lastni blagor bolje in za lepši izgled onim, ki lahkomišljeno zapeljujejo bližnjega k nezmernosti. Ko je bil izvoljen državnim predsednikom, so ga prijatelji počastili s slavnostnim banquetom. Najfinjša vina so kar zlivali, šampanjec je pokal, prijatelji so mu napivali na zdravje in mu privoščivali vse, kar mu je ljubo in drago. Predsednik je stanovitno pritrkoval s kozarcem, v katerem je bila voda. Seveda tudi vode ni pil, ampak le k ustim jo je nosil. Prijatelji so ga prosili, rotili, naj vendar enkrat naredi malo izjemo; naj le majhen kozarček

izpije, prijateljem na ljubo, samo danes, ki je njegov časten dan. Ker so bili prijatelji vedno bolj sitni in vsiljivi, predsednik ustane in reče: „Kaj prav za prav hočete, gospoda moja! Ko sem z 12 sošolci zapustil šolo, sem naredil obljubo, da ne bom nikoli, tudi kapljice alkoholne pijače pokusil. Te obljube še nisem prelomil. Vseh 12 mojih sošolcev že počiva v hladni zemlji in vsi zato ker so pili. Za moje zdravje, uspehe in srečo se imam zahvaliti svoji obljubi. Hočete, da jo ravno danes prelomim?“

Naša društva.

O zadrugah. (I. R.) Boj, ki se bje sedaj na gospodarskem polju v Evropi, je boj revnega proti brezvestnemu bogatstvu; slabotnega proti močnemu, zatiranega proti zatiralecu. Vsled brezmejnega bogastva, ki je združen v žepih malega števila kapitalistov (bogatašev), obožala je velika množica nižjih stanov, kmetov in obrtnikov, in ker imajo kapitalisti v rokah vse več tovarne in podjetja steka se in ostaja v njihovih rokah ves zaslužek delavskih stanov. To in še drugo je vzrok današnji revščini in bedi, ki je razširjena med kmetiskim, rokodelskim in obrtnim stanom. Da se temu opomore in da se za brani vedno več propad kmetijskega in obrtniškega stanu ustanovile so se tekom nekaj let razne naprave in med te prištevamo zlasti snovanje gospodarskih in pridobitnih zadrug. Kaj je torej zadruga? Zadruga je društvo, v katero se združijo ljudje, ki imajo pravico razpolagati s svojim premoženjem, z namenom, da si osnujejo posojilnico, ali da svoje izdelke in pridelke skupno prodajajo, ali da sebi potrebno blago skupno kupujejo, ali izdelujejo itd. V ta namen si sestavijo pravila, izvolijo odbor, ki poskrbi vse potrebno da se društvo vpiše pri trgovskem sodišču v zapisnik trgovskih tvrdk. Tako postane to društvo — t. j. skupina več ljudi n. p. kmetov — velika gospodarska oseba. Vsak član društva sme potem svoj denar posojati, na posodo jemati, prodajati svoje pridelke in izdelke, kupovati česar potrebuje.

(Dalje pride)

Za kratek čas.

Ruski car Nikolaj je enkrat pregledaval ječe v mestu. Pride mu na misel, da bi poprašal za vzroke zapora. „Zakaj si ti zaprt?“ vpraša prvega. Kaznjene padne na kolena in pravi: „Vaše Veličanstvo! Jaz sem popolnoma nedolžen. Prav po krivem so me prijeli in obdolžili ropanja in umora.“ Car vpraša drugega: „Kaj pa ti?“ Brž pravi ta: „Veličanstvo! Prav po nedolžnem so me obdolžili, da sem ubil in oropal nekega kupca. Meni se kaj tacega še sanjalo ni...“ „In ti?“ vpraša car tretjega. „Sama hudobija je tega vzrok“, se prične izgovarjati. „Sosed mi je podložil cel kup krivičnega denarja.“ — Tako je šlo to dalje. Vsak je bil nedolžen. Kar zapazi car tudi nekega strganega cigana in ga vpraša: „Ali si tudi ti po krivem obtožen in po krivem zaprt?“ „Veličanstvo! To pa ne. Jaz sem kaznen zaslužil, ker sem enega konja vkradel.“ „Kaj? Konja vkradel?“ reče car in hitro zapove višjemu uradniku: „Brž ven s tem potepuhom! Izpustite ga! Mej tako pošteni in nedolžni ljudmi ta ne sme ostati, drugače mi spridi vso to družbo.“

Iščem dva učenca za mizarstvo obrt.

Anton Marguč,
mizar v Škofji Loki.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici odlikovan z častno diplomom najvišjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. in v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetinjo izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejega, za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najuljudneje.

Artur Makutz,

klepar v Ozki ulici (Via Stretta), se priporoča slavnemu občinstvu. Izdeluje vsakovrstna kleparska dela.

Anton Obidič,

čevljar

Semeniška ulica hiš. št. 4 Gorica, priporoča se za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode. Naročila se izvršujejo hitro.

Nikaka

skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem zistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski pelinovec, češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, češnjavec, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenski liker po 95 kr. — Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštni nakaznici; po poštnem povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljati pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,

Trst, Via Belvedere št. 23

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izbiri, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Anton Breščak

Gorica, gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcoli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. — Oprava po najmodernejih slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zaloga podob, na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiro ter razne tapetarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegatnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Sadjarsko in vinarsko društvo za Brda v Gorici

Prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih vin:

burgundeca, rizlinga, modre frankinje in drugih.

DESERTNA VINA.

Sedež društva je:

Gorica, ulica Barzellini št. 20.

Anton Potatzky

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadičice in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

Potrebščine

za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci, mašne knjižice.

Hišna obnava za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8 priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzore.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Josip Blokar

na trgu svetega Antona št. 11. v Gorici.

Priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. — Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Sveče I. in II. vrste. — Vino v butilkah n. pr. Malaga, Marsala, Ciper, Burgunder itd. Postrežba točna. Cene zmerne.

Prodajalnica po najnižjih cenah, dokler je še kaj v zalogi!

Dobiva se za

gld. 220 niklova anker remonter ura s posebnim franc. verižico in tokom.
gld. 465 prava srebrna rem. ura s posebnim ameriško verižico in tokom.
gld. 490 prava srebrna rem. ura za gospe s posebnim angl. verižico in tokom.
gl 1170 prava 14 karatna zlata remon. žepna ura, z baržun, skatlo in eleg. verižico.

Za vsako uro 3 leta poročtva.

gld. 150 pravi 6 karatni zlati prstan in en lep kamen.

Pošilja tudi proti povzetju ali proti predplačilu zneska. Kar ne ugaja, se vzame v 8 dneh nazaj in se koj vrne dotični znesek, takó da kupec ni v zgubi.

Bratje Hurowliz, kupčija izvoza, Krakau Stradam 17 Bogato ilustrovani zapisniki cen za ure, nakite, zlato, srebrno in kineško-srebrno blago po znižanih cenah se dobivajo brezplačno in poštnine prosto. Agenti se iščejo.

Centralna posojilnica,

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

v Gorici, v ulici Vetturini št. 9. (Šolski Dom).

Sprejema denar:

1. od udov

deleže

a) glavne deleže po 200 K. — b) opravilne deleže po 2 K.

Lastniki glavnih deležev plačajo vpisnine 4 K, lastniki opravilnih deležev plačajo vpisnine 1 K. Deležne knjižnice veljajo 30 heterjev.

2. od udov in neudov

hranilne vloge

katere obrestuje po 4 1/2% in plača sama rentni davek.

Obresti se računijo le za cele mesece, za vloge vložene po 1. em. dnevu meseca ali vzdignene pred zadnjim dnem meseca se ne računijo obresti za oni mesec, ko so bile vložene oziroma vzdignene.

Hranilne vloge se izplačavajo tistemu, ki prinese knjižico. Če pa lastnik hranilne knjižice želi, da naj se sme izplačati le njemu, bode ravnateljstvo taki pridržek (vinculum) zaznamovalo na knjižici.

Hranilne vloge se vračajo:

do 200 K brez napovedi, do 600 K po enomesečni odpovedi, do 2000 K po trimesečni odpovedi, večji zneski po šestmesečni odpovedi.

Lastniki hranilnih vlog niso odgovorni za morebitne izgube. Vso odgovornost imajo izključno lastniki deležev.

Centralna Posojilnica daje posojila.

1. na vknjižbo po 5 1/2%; 2. na menice in sploh na osebni kredit po 6%.

3. na tekoči račun po pogodbi.

Centralna Posojilnica je zveza in središče gospodarskih zadrug na Goriškem in je kot taka vredna podpore in priporočila od strani vseh goriških Slovencev.

Uradni prostori so v ulici Vetturini št. 9., v pritličju.

Uradne ure vsaki dan, razun nedelj in praznikov, od 9 do 1 ure.